

Kohtuasi C-410/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

27. mai 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Supreme Court of the United Kingdom

Eelotsusetaotluse kuupäev:

22. mai 2019

Kassaator:

The Software Incubator Ltd

Vastustaja:

Computer Associates (UK) Ltd

SUPREME COURT OF THE UNITED KINGDOM

22. MAI 2019

[...]

[...]

Computer Associates (UK) Ltd (vastustaja) vs.

The Software Incubator Ltd (kassaator)

OLLES 28. märtsil 2019 **ÄRA KUULANUD** kassaatori ja vastustaja esindajad,

MÄÄRAB KOHUS JÄRGMIST.

1. Euroopa Liidu Kohtule esitatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel eelotsusetaotlus kohtumääruse lisas näidatud küsimustes.
2. Kogu edasine menetlus kohtuasjas, mille pooled on kassaator ja vastustaja, [...] [...] peatatakse seni, kuni Euroopa Liidu Kohus on teinud talle esitatud küsimustes eelotsuse või kuni kohus määrab teisiti.

3. Otsus kohtukulude kohta tehakse hiljem. [lk 2]

LISA

Eelotsusetaotluse esitanud kohus

1. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on Supreme Court of the United Kingdom (Ühendkuningriigi kõrgeim kohus).

Kohtuasja pooled

2. Põhikohtuasja pooled on:

2.1. **Software Incubator Limited** (edaspidi „Software Incubator“), [...] [...].

2.2. **Computer Associates UK Limited** (edaspidi „Computer Associates“), [...] [...].

Põhikohtuasja ese

3. Põhikohtuasi puudutab nõuet, mille Software Incubator esitas Computer Associatesi vastu hüvitise saamiseks 1993. aasta kaubandusagentide (nõukogu direktiiv) määruse (Commercial Agents (Council Directive) Regulations 1993, edaspidi „määrus“) alusel, millega Ühendkuningriik võttis oma õigusesse üle nõukogu [18.] detsembri 1986. aasta direktiivi 86/653/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate kaubandusagentide tegevust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (edaspidi „direktiiv“) sätteid.
4. Eelotsusetaotluses esitatud küsimused käsitlevad seda, kas direktiivi artikli 1 lõikes 2 sätestatud kaubandusagendi määratlust, mis puudutab üksnes „kaupade müüki“, kohaldatakse sellise arvutitarkvara eksemplari suhtes, mis tarnitakse esindatava kliendile elektrooniliselt ja millega kaasneb tähtajatu litsents tarkvara eksemplari kasutamiseks. [lk 3]
5. Software Incubator väitis, et arvutitarkvara elektrooniline tarnimine esindatava kliendile koos tähtajatu litsentsi andmisega tarkvara eksemplari kasutamiseks kujutab endast „kaupade müüki“ direktiivi artikli 1 lõike 2 tähenduses. Computer Associates väitis, et arvutitarkvara elektrooniline tarnimine esindatava kliendile elektrooniliselt koos tähtajalise või tähtajatu litsentsi andmisega tarkvara eksemplari kasutamiseks ei kujuta endast „kaupade müüki“ direktiivi artikli 1 lõike 2 tähenduses.
6. High Court of England and Wales (kõrge kohus (Inglismaa ja Wales)) leidis oma 1. juuli 2016. aasta otsuses, et arvutitarkvara elektrooniline tarnimine esindatava kliendile koos tähtajatu litsentsi andmisega kujutab endast „kaupade müüki“, ja määras eeskirjade alusel Software Incubatorile 475 000 naelsterlingi (GBP) suuruse hüvitise.

7. Selle otsuse edasikaebuse menetlemisel leidis Court of Appeal of England and Wales (apellatsioonikohus (Inglismaa ja Wales)) oma 19. märtsi 2018. aasta otsuses, et tarkvara, mis on tarnitud esindatava kliendile elektrooniliselt ja mitte füüsilisel andmekandjal, ei kujuta endast „kaupa“ määruse § 2 lõike 1 ja direktiivi artikli 1 lõike 2 tähenduses. Selle tulemusena jõudis Court of Appeal (apellatsioonikohus) järeldusele, et Software Incubator ei olnud määruse mõistes kaubandusagent, ning jättis määrusest tuleneva kahju hüvitamise nõude rahuldamata.
8. Software Incubator taotles seejärel Supreme Court of the United Kingdomilt (Ühendkuningriigi kõrgeim kohus) luba esitada Court of Appeal (apellatsioonikohus) otsuse peale kassatsioonkaebus. Supreme Court of the United Kingdom (Ühendkuningriigi kõrgeim kohus) andis 28. märtsi 2019. aasta määrusega kassatsioonkaebusele menetlusloa ja esitab nüüd Euroopa Liidu Kohtule eelotsuse saamiseks järgmised küsimused.

Kohtuasja faktilised asjaolud [lk 4]

Leping

9. Software Incubatori nõue tuleneb Software Incubatori ja Computer Associatesi vahel 25. märtsil 2013. aastal sõlmitud lepingust (edaspidi „**leping**“). Lepingu punkti 2.1 kohaselt suhtles Software Incubator Computer Associatesi nimel Ühendkuningriigi ja Iirimaa potentsiaalsete klientidega, et „toodet reklaamida, turustada ja müüa“. „Toode“ määratleti lepingu 1. põhjenduses kui „rakendusteenuste automatiseerimise tarkvara rakenduste kasutuselevõtmiseks ja haldamiseks kogu andmekeskuses“ (edaspidi „**tarkvara**“). Lepingu mõistes oli Computer Associates seega esindatav ja Software Incubator oli agent.
10. Tarkvara kujutab endast rakenduste automaatse kasutuselevõtu tarkvara (edaspidi „**RAS**“). RAS on „tarkvara käsitlev tarkvara“ selles mõttes, et selle eesmärk on koordineerida ja automaatselt käivitada suurte organisatsioonide, näiteks pankade ja kindlustusandjate, erinevates töökeskkondades olevate muude tarkvararakenduste kasutuselevõtmist ja ajakohastamist, et need rakendused oleksid tarkvara töökeskkonnaga täielikult integreeritud. Komplekssed RASid on keerukad ja kallid ning suure organisatsiooniga lepinguliste läbirääkimiste pidamiseks [ja] lepingu sõlmimiseks võib kuluda märkimisväärselt palju aega.

Tarkvara

11. High Court (kõrge kohus) kirjeldas tarkvara kui keerukat, kaubanduslikku, mitteeriotstarbelist tarkvara. Seda saaks laadida klientide riistvarale kas füüsilise andmekandja abil või elektrooniliselt, nagu oli ette nähtud lepingutes Computer Associatesi ja selle klientide vahel. Court of Appeal (apellatsioonikohus) toimiku kohaselt esitas Computer Associates ümberlukkamatud tõendid järgmiste asjaolude kohta: 1) Computer Associates andis tarkvara üle elektrooniliselt e-kirjaga, mis sisaldas linki veebiportaale, kust klient tarkvara alla laadis, ja 2)

Computer Associates ei ole oma klientidele kunagi edastanud tarkvara füüsilisel andmekandjal.

Computer Associatesi tarkvara litsentsimine [lk 5]

12. Lepingu punktis 4.1 on sätestatud, et Computer Associatesil on ainuõigus määrata kindlaks tarkvara klientidele litsentsimisega seotud tingimused; punktis 6.1 on sätestatud, et Computer Associates nõuab klientidelt sisse kõik tarkvara *kasutamise*ga seotud *tasud* ja kogub neid. Software Incubator oli volitatud reklaamima litsentse, mida Computer Associates oma klientidele tarkvara kasutamiseks pakub. Software Incubatoril puudus volitus tarkvara omandiõiguse üleandmiseks.
13. Computer Associates sõlmis litsentsilepinguid, mille kohaselt said kliendid kasutada tarkvara tingimustel, mis olid uute klientide puhul sätestatud aluslepingu tarkvaramoodulis ja olemasolevate klientide puhul raamlepingus. Uued kliendid pidid tarkvarale juurdepääsemiseks täitma tellimisvormi, milles oli sätestatud, et tellimisvormis nimetatud tarkvara „*tehakse kliendile kättesaadavaks tellimisvormis ja eespool viidatud aluslepingus sätestatud tingimuste kohaselt. CA Europe S.A.R.L. annab kliendile CA tarkvara kasutamiseks litsentsi kliendi ja CA Europe S.A.R.L. vahel sõlmitud tarkvaramooduli alusel*“. Need kliendid, kes olid Computer Associatesiga sõlminud raamlepingu, said tarkvaralitsentsid raamlepingus sätestatud tingimustel (mis olid olulisel määral sarnased aluslepingu ja tarkvaramooduli tingimustega).
14. Tarkvaramooduli punkti 3.1 kohaselt andis CA Europe S.A.R.L. (edaspidi „**CA Europe**“) kliendile tähtajalise piiratud mitteüleantava lihtlitsentsi i) tarkvara paigaldamiseks ja kasutuselevõtmiseks kindlaksmääratud territooriumil maksimaalselt volitatud arvu lõppkasutajate jaoks; ii) volitatud lõppkasutajatele tarkvara kasutusõiguse andmiseks; iii) tarkvarast mõistliku hulga koopiategemiseks katastroofijärgseks taasteks ja iv) tarkvara ümberpaigutamiseks teise asukohta sellel territooriumil, kui sellest kirjalikult ette teatatakse. **[lk 6]**
15. Tarkvaramooduli punkti 3.4 kohaselt oli litsents tingimuslik ja olenes sellest, kas klient täidab oma kohustusi mitte i) vaadata ega kasutada ühtegi sellist osa tarkvarast, mille kasutamiseks tal volitus puudus; ii) algatada ega lubada tarkvara dekompileerimist või pöördprojekteerimist; iii) modifitseerida tarkvara; iv) rentida, edasi anda, üle anda ega all-litsentsida tarkvara; v) eemaldada üheltki tarkvara eksemplarilt omandiõigust näitavaid teateid, silte või märgiseid ega vi) ületada lõppkasutajate lubatud arvu.
16. Tarkvaramooduli punktis 4.1 oli sätestatud, et Computer Associates / CA Europe säilitab „*kõik õigused, omandiõigused, autoriõigused, patendiõigused, kaubamärgiõigused, ärisaladuse ja kõik muud varalised huvid*“ seoses tarkvaraga ning klient selliseid õigusi ei saa. Tarkvaramooduli punktis 9.12 oli ühtlasi selgelt väljendatud, et litsentsiga antakse pooltele ainult isiklikud õigused.

17. Tarkvara mis tahes litsents võis olla antud tähtajatult (*tähtajatu litsents*) või piiratud ajavahemikuks. Tegelikult olid enamik litsentse tähtajatud. Aluslepingu punkti 10.2 kohaselt oli kummalgi poolel lubatud leping lõpetada juhul, kui teine pool lepingut oluliselt rikub (arvestades kohaldatavaid etteteatamis- ja vea kõrvaldamise tähtaegu), või teise poole maksejõuetuse korral; lõpetamise järel pidi asjaomane litsents kohe tühistatama ja klient pidi kõik tarkvara eksemplarid saatma tagasi Computer Associatesile, kustutama või hävitama.

Lepingu lõpetamine [lk. 6]

18. Computer Associates lõpetas 9. oktoobri 2013. aasta kirjaga lepingu Software Incubatoriga.

Asjaomased õigusnormid

19. Faktilistele asjaoludele kohaldatav siseriiklik säte on määruse § 2 lõikes 1 sätestatud kaubandusagendi määratlus, mille sõnastus on järgmine: „Selles määruses on [...] „kaubandusagent“ [lk 7] — füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsev vahendaja, kellel on püsiv volitus pidada läbirääkimisi kaupade müügi või ostu üle teise isiku (edaspidi „esindatav“) nimel, [...]“.

20. ELi õiguse säte, mille tõlgendamist taotletakse, on nõukogu [18.] detsembri 1986. aasta direktiivi 86/653/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate kaubandusagentide tegevust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 1 lõige 2, milles on sätestatud, et „[k]äesolevas direktiivis on „kaubandusagent“ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsev vahendaja, kellel on püsiv volitus pidada läbirääkimisi kaupade müügi või ostu üle teise isiku nimel, edaspidi „tööandja“ [...]“

Eelotsusetaotluse esitamise põhjused

21. Direktiivi kohaselt oli Ühendkuningriik kohustatud jõustama direktiivi sätteid, sealhulgas järgmised:

21.1. kaubandusagendi õigus saada lepingu lõppemise korral hüvitist või kahjutasu (sätestatud direktiivi artiklis 17), mis oli asjaomase nõude sisu, ning

21.2. kaubandusagendi määratlus, mille puhul on faktilistele asjaoludele kohaldatav siseriiklik säte otse üle võetud alusdirektiivi sama sätte (artikli 1 lõige 2) ingliskeelsest versioonist ning tsiteerib seda.

22. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib saada eelotsust artikli 1 lõike 2 tõlgendamise kohta, sest kohtu hinnangul ei ole üheselt mõistetav, kas seda määratlust saab praeguse kohtuasja faktilistele asjaoludele kohaldada; täpsemalt võib lugeda eelotsuse küsimustest.

Eelotsuse küsimused

23. Eelotsuse küsimused, mille eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Liidu Kohtule esitab, on järgmised.

1. Kui arvutitarkvara koopiat tarnitakse esindatava klientidele elektrooniliselt ja mitte füüsilisel andmekandjal, siis kas on tegemist „kaubaga“ [lk 8] nõukogu [18.] detsembri 1986. aasta direktiivi 86/653/EMÜ füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate kaubandusagentide tegevust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 1 lõikes 2 sätestatud kaubandusagendi määratluses sisalduva termini tähenduses?

2. Kui esindatava klientidele tarnitakse arvutitarkvara niiviisi, et kliendile antakse arvutitarkvara eksemplari kasutamiseks tähtajatu litsents, siis kas on tegemist „kauba müügiga“ direktiivi 86/653 artikli 1 lõikes 2 sätestatud kaubandusagendi määratluses sisalduva termini tähenduses?

Kohtusekretär

22. mai 2019